

สรุปเนื้อหา บทที่ 4

หลักสูตรและการพัฒนา หลักสูตร

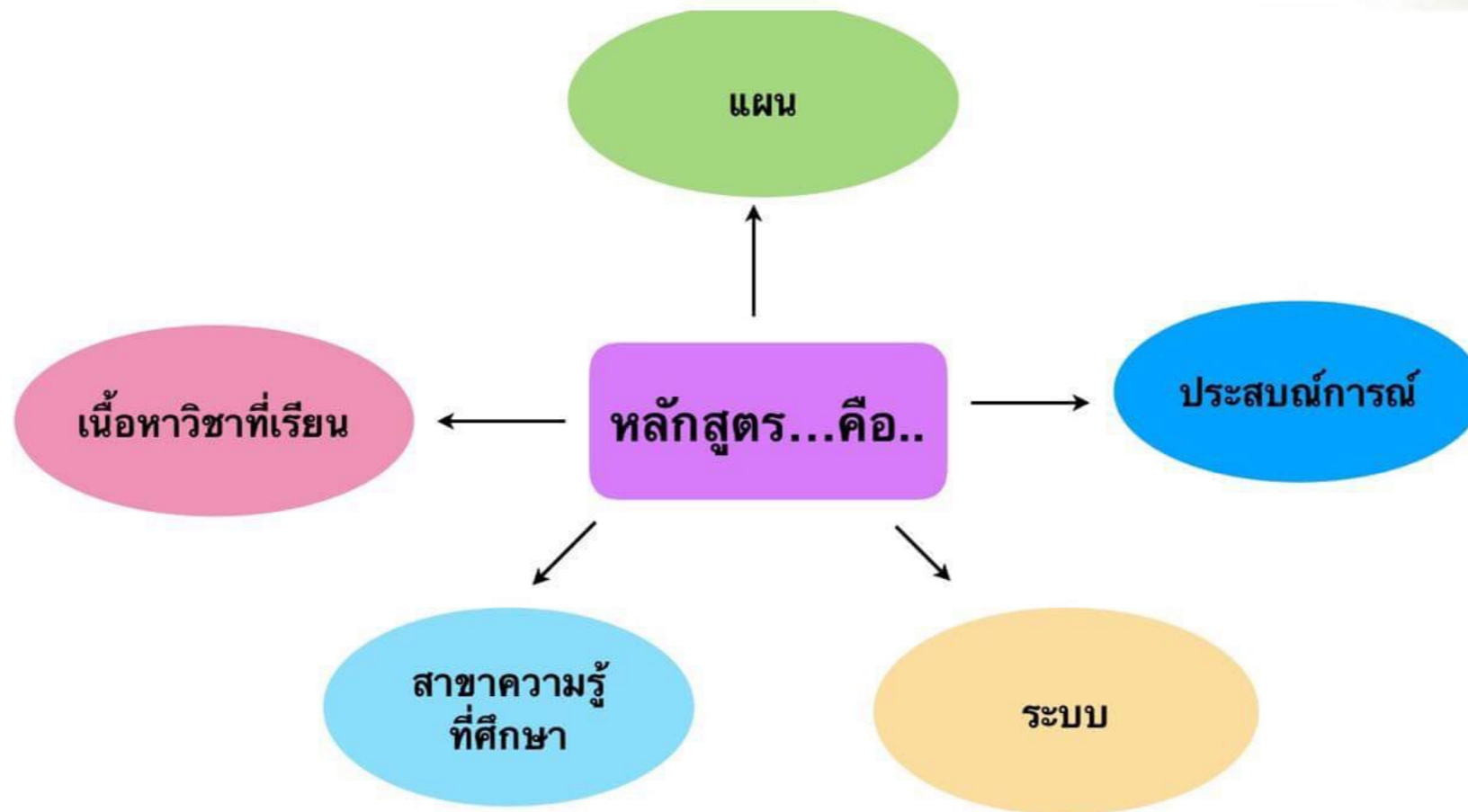

หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร มีความสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา และเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงคุณภาพของ ผลผลิตทางการศึกษา เป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษาเป็น โครงการและแนวทาง ในการให้การศึกษาใน ระดับ โรงเรียน รวมทั้งเป็นแนวทาง ในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมาย จากความสำคัญดังกล่าว หลักสูตร จึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายอันประกอบด้วยนักเรียน คณะครู ผู้ปกครองรวมทั้งชุมชนเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ภายในท้องถิ่น ภายในประเทศและต่างประเทศ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความ ต้องการของ โรงเรียน

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ หรือ โปรแกรม ที่บรรจุระเบียบ แบบแผนอย่าง เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งกระบวนการหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้ เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาทักษะ เจตคติ และการรู้คุณค่าภายใต้การดูแล จัดการของ โรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง

หลักการและแนวคิดของหลักสูตร

ในการวางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตร นั้น โดยปกติแล้วจะขึ้นอยู่กับแนวคิด 3 ประการ คือ แนวคิดของปรัชญา แนวคิดทางสังคมวิทยา และแนวคิดทางจิตวิทยานักวางแผนพัฒนาหลักสูตร

1.แนวคิดทางปรัชญา

มุ่งตอบคำถามในเรื่องของ ธรรมชาติและความหมายของ ชีวิต

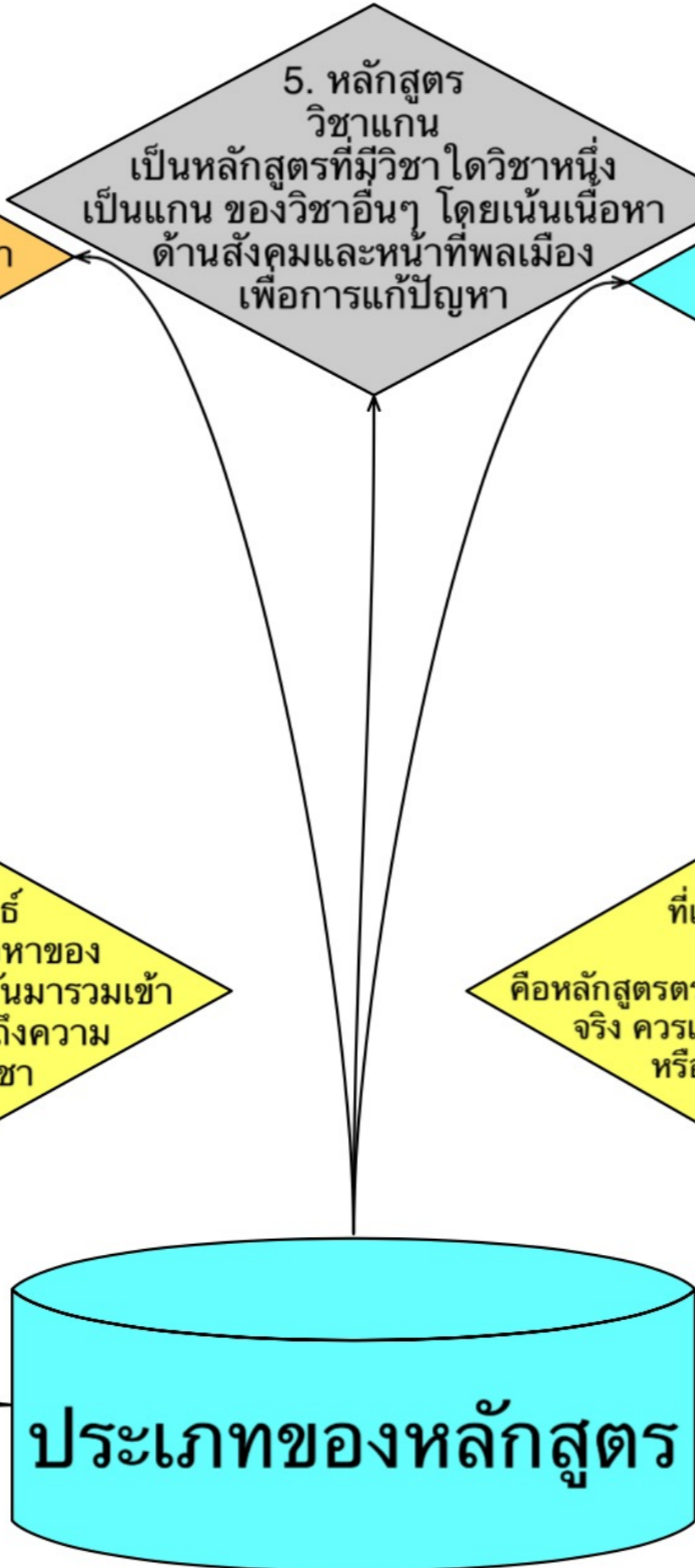
2.แนวคิดทางด้านสังคมวิทยา

จะเป็นการศึกษาสังคมรวมถึง ประเด็นต่างๆ ที่เกิดในสังคมตั้งแต่ อดีต ปัจจุบัน

3.แนวคิดด้านจิตวิทยา

เป็นแนวคิดสุดท้ายแนวคิดนี้จะศึกษา ด้านความต้องการ พื้นฐาน ทักษะ และพฤติกรรมของมนุษย์

รากฐาน 3 ประการ จะช่วยให้การวางแผนหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนไปสู่ชีวิต ความเป็นอยู่ที่พอใจ ในบริบทของสังคมนั้นๆ และในทางกลับกัน การมีชีวิตที่เป็นที่พอใจในบริบทของสังคม และในทางกลับกันการมี ชีวิตที่เป็นที่พอใจของคนในสังคม ก็จะช่วยกำหนดและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีของ สังคมด้วย

4. หลักสูตร
หมวดวิชา
หลักสูตรที่มีลักษณะหลายหลักสูตร
โดยการนำเนื้อหาวิชาหลายๆ วิชา จัดเป็นวิชา
ทั่วไปที่ กว้างขวางขึ้น โดยเน้นถึงการ
รักษาคุณค่าของความรู้ที่มี
เหตุผล มีระบบ

5. หลักสูตร
วิชาแกน
เป็นหลักสูตรที่มีวิชาใดวิชาหนึ่ง
เป็นแกน ของวิชาอื่นๆ โดยเน้นเนื้อหา
ด้านสังคมและหน้าที่พลเมือง
เพื่อการแก้ปัญหา

6. หลักสูตรที่
เน้นทักษะกระบวนการ
เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้เกิดทักษะ
กระบวนการ
1) มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้
2) ใช้กระบวนการ ให้เป็นสื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่
ต้องการ
3) ให้รู้ธรรมชาติของ
กระบวนการ

3. หลักสูตร
ผสมผสาน
เป็นการจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้น
รายวิชา โดยสร้างจาก เนื้อหาวิชาที่เคย
แยกสอน ให้เป็นวิชาเดียวกัน แต่ยังคง
รักษาเนื้อหาพื้นฐาน
ของแต่ละวิชาไว้

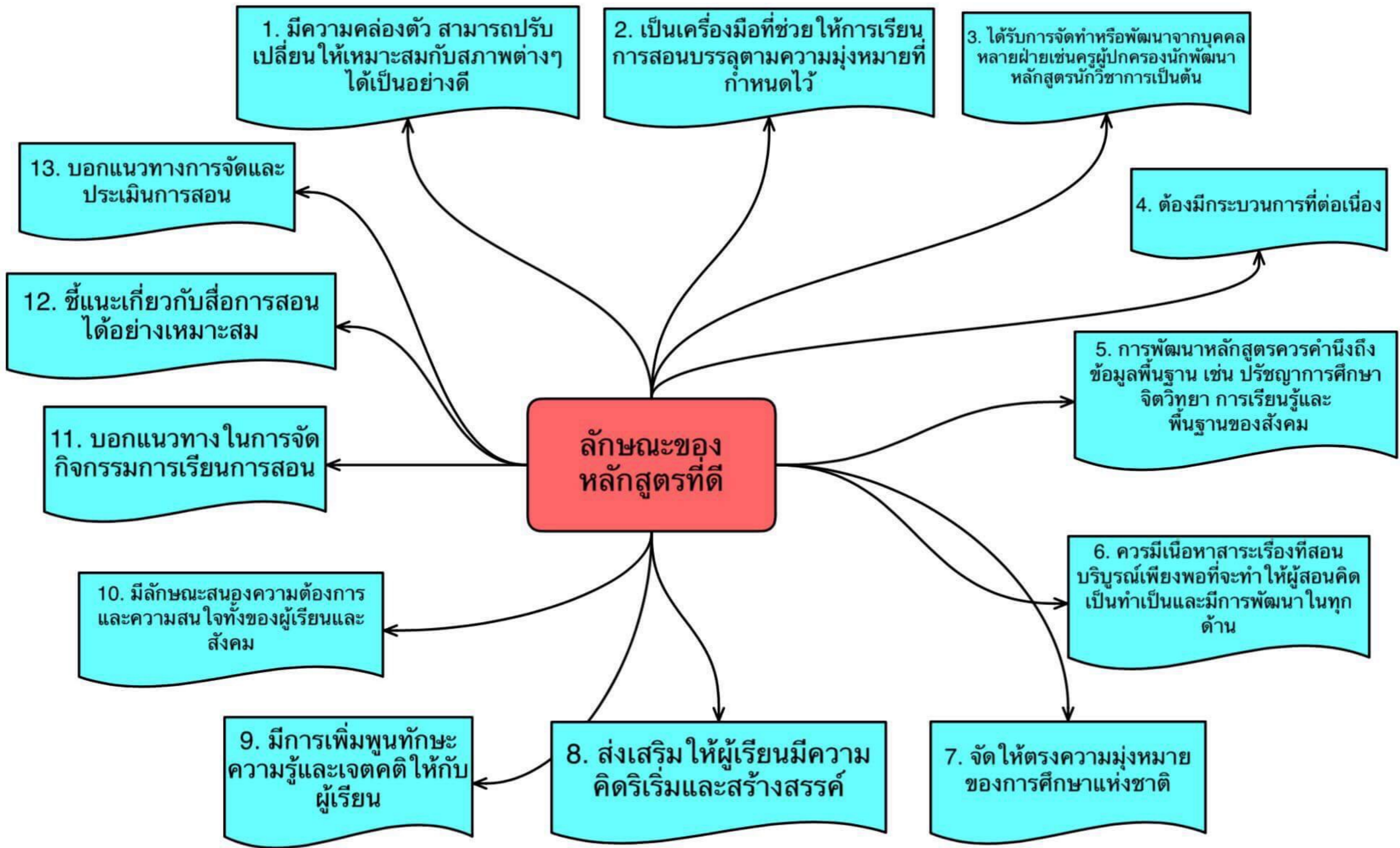
7. หลักสูตรที่
เน้นฐานสมรรถนะ
เป็น หลักสูตรที่มีความสัมพันธ์
โดยตรงระหว่างจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการ
เรียนการสอนและความสามารถในการ ปฏิบัติ
ของผู้เรียน จากนั้น ก็วางแผนกิจกรรม
การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้
เรียนบรรลุแต่ละจุด
ประสงค์

2. หลักสูตรสหพันธ์
เป็นหลักสูตรที่นำเนื้อหาของ
วิชาอื่นที่มี ความสัมพันธ์กันมารวมเข้า
ด้วยกัน แสดงให้เห็นถึงความ
สัมพันธ์ของ 2 วิชา

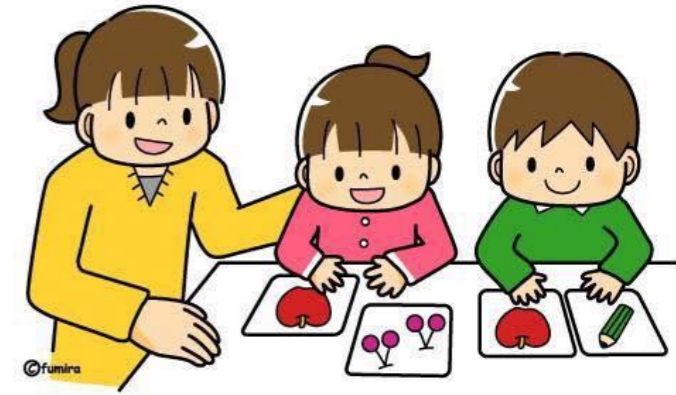
8. หลักสูตร
ที่เน้นกิจกรรมและ
ปัญหาสังคม
คือหลักสูตรตรงกับการดำรงชีวิตในสังคม
จริง ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหา
หรือเรื่องของชีวิตใน
สังคมชุมชน

1. หลักสูตรรายวิชา
โดยเน้นเนื้อหาสาระ

9. หลักสูตรที่
เน้นความต้องการและ
ความสนใจของแต่ละบุคคล
การเน้นที่ผู้เรียน การเน้นที่ประสบการณ์ โดย
หลักสูตรที่สร้างขึ้นตามความรู้และ
ความสนใจของผู้เรียน

อิทธิพลต่างๆที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตร

ชุมชนและผู้ปกครอง

เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อหลักสูตรของสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาในชุมชน คือ โรงเรียนที่บุตรหลานของเขาเข้าเรียน ผู้ปกครองและชุมชนจึงต้องการให้โรงเรียนได้พัฒนาลูกหลานของเขาตามที่เขาต้องการ ให้ลูกเขาได้รู้และได้เป็น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วความต้องการดังกล่าวของผู้ปกครองและชุมชนก็แตกต่างกันไป

ครู

เป็นผู้มีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก นอกจากนี้ยังเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนโดยตรง ดังนั้นครูจึงเป็นผู้กำหนดหลักสูตรของโรงเรียนและออกแบบวิธีการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุในสิ่งที่ครูกำหนดเป้าหมายเอาไว้

คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

เป็นคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน

รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ

เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของประเทศอย่างเป็นทางการ และให้ความสนใจกับการจัดการศึกษาในทุกๆรูปแบบ รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดการจัดการศึกษาของประเทศ โดยผ่านการกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลางเพื่อให้ทุกโรงเรียนในทุกพื้นที่ของประเทศปฏิบัติตาม

ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเกิดมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

- การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม
- แนวความคิดและผลการวิจัยทางด้านจิตวิทยา
- ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและบทบาทของสถาบันการศึกษา
- การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1

การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning) เป็นการระดมความคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตร โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประสพการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและวิธีการประเมินคุณภาพหลักสูตร ซึ่งการจัดทำหลักสูตรและการสอน ควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา

มีประสพการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จะจัดประสพการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

จะประเมินประสิทธิผลของประสพการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) จะเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ จะเน้นกระบวนการสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา เพื่อนำมาจัดทำเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้นั้น ควร พิจารณาจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้ผู้เรียนมี โอกาส เรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และมีความ หลากหลาย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ควรกำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดและพฤติกรรมที่ คาดหวัง สร้าง เครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อวัดพฤติกรรมตามที่กำหนดอย่าง เหมาะสมและมีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือให้มีความเป็น ปรนัย (Objectivity) มีความเชื่อมั่น (Reliability) และมีความเที่ยงตรง (Validity)

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา เป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ที่มีขั้นตอนคล้ายรูปแบบ ของไทเลอร์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์
ความต้องการ (Diagnosis
of Needs) สํารวจสภาพ
ปัญหา ความ ต้องการ และ
ความจำเป็นต่างๆ ของ
สังคมและผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดมุ่ง
หมาย (Formulation of
objectives) กำหนดจุด
ประสงค์ให้ชัดเจน หลังจาก
ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความ
ต้องการแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 เลือกเนื้อหาสาระ
(Selection of Content) เลือก
เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมาย วยและความสา
มารถของผู้เรียน และยัต้อง
มีความเชื่อถือได้

ขั้นตอนที่ 5 คัดเลือก
ประสบการณ์การเรียนรู้
(Selection of Learning
Experiences) ครูผู้สอน หรือผู้ที่
เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือก
ประสบการณ์การเรียนรู้ให้
สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุด
มุ่งหมาย ของ หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 6 จัด
ประสบการณ์การเรียนรู้
(Organization of Learn

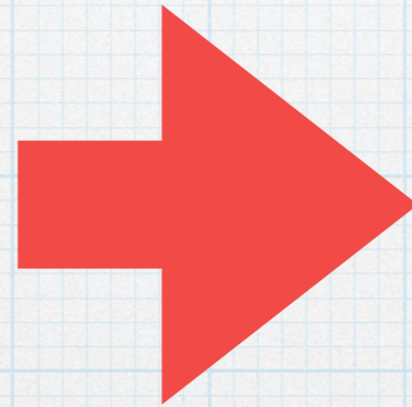
ขั้นตอนที่ 4 จัดรวบรวมเนื้อหา
สาระ (Organization of
Content) จัดลำดับเนื้อหา
โดยคำนึงถึง ความต่อเนื่อง
และความยากง่ายของ
เนื้อหา วุฒิภาวะ ความ
สามารถและความสนใจ
ของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 7 กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการ
ประเมินผล (Determination of What to
Evaluate and of the Ways and Means of
Doing it) คือ การตัดสินใจว่าจะต้องประเมิน
อะไร เพื่อ ตรวจสอบผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์
ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะ
ใช้วิธีประเมินอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซลล์และอเล็กซานเดอร์

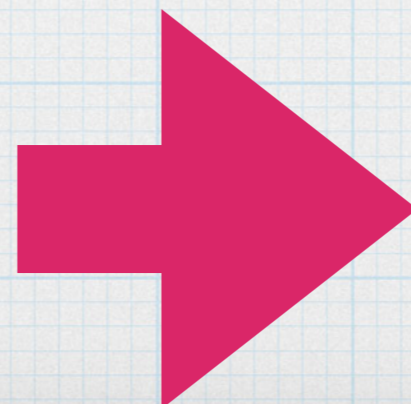
เป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่ พัฒนามาจากแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์และทาบาและนำมาปรับขยายให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด
เป้าหมายละ
ขอบเขต

ขั้นตอนที่ 2 การ
ออกแบบหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การ
ใช้หลักสูตร
(Curriculum
Implementation)

ขั้นตอนที่ 4 การ
ประเมินผล
หลักสูตร
(CurEvaluation)

สมาชิกกลุ่ม

นายบรรหาร ปิมเขียว	รหัส 013
นางแสงเดือน หินนก	รหัส 014
นางสาวนารีรัตน์ นั๊กกล้า	รหัส 015
นางสาวเกษร ศรีชมภู	รหัส 079
นางสาววนิดา แก้วเทพ	รหัส 081
นางสาวทิพย์วัลย์ พงษ์พยอม	รหัส 082

